

ESG-szabályozás, és ami mögötte van – lehetőségek és kihívások a vállalkozások magyarországi ESG felkészülésében

SZENDREY ORSOLYA

tanársegéd, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, szendrey.orsolya@econ.unideb.hu

BÁNYAI-MÁRTON GÁBOR

mesteroktató, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, banyai.gabor@econ.unideb.hu

DOMBI MIHÁLY

tudományos főmunkatárs, Budapesti Gazdasági Egyetem, Pénzügyi és Számviteli Kar, dombi.mihaly@uni-bge.hu

FUTÓ JUDIT EDIT

adjunktus, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, futo.judit@econ.unideb.hu

GULYÁS DÁVID JÁNOS

hallgató, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, gdavid2955@gmail.com

KARCAGI-KOVÁTS ANDREA

egyetemi docens, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, karcagi-kovats.andrea@econ.unideb.hu

HARAZIN PIROSKA

adjunktus, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi kar, harazin.piroska@econ.unideb.hu

Az Országgyűlés 2023. december 12-én elfogadta a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól, és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló javaslatot (ESG-törvény). A törvény hatálya alá eső vállalkozásoknak számos kva-

„A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-24-3 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

litatív és kvantitatív elvárásnak kell a jövőben fokozatosan megfelelnie, mely jelentős kihívások elé állítja a piaci szereplőket és a működésüket ellenőrző szabályozó hatóságokat. Jelen tanulmány célja, hogy áttekintse azt, hogy a törvényi hatály fokozatos kiterjesztése milyen módon, mely piaci és iparági szereplőket érint, így rávilágítva arra, hogy a szabályozói előírásoknak való megfelelés a környezeti, vállalatiirányítási és társadalmi kérdéseket illetően milyen lehetőségeket és kihívásokat jelent az érintett felek számára.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: Q53, Q54, Q58, Q56

Kulcsszavak: ESG keretrendszer, fenntarthatóság, zöld átállás, ESG-törvény

1. Bevezetés

Az elmúlt néhány évben az ESG (Environmental, Social, Governance) kérdéskörének kiemelt figyelmet szenteltek az üzleti és pénzügyi élet számos szegmensében. Azonban fontos megjegyezni, hogy az ESG-konceptió már több mint 20 évvel ezelőtt született, az ENSZ 2005-ben publikált *Who Cares Wins* című tanulmányában (ENSZ, 2004) foglalkoztak vele először. Megfigyelhető azonban, hogy az ESG keretrendszer az utóbbi években vált fokozatosan egyre jelentősebbé az üzleti szférában, melynek háttérében több kulcsfontosságú tényező áll.

Az ESG három pillére közül (E-Environmental-Környezeti, S-Social-Társadalmi, G-Governance-Vezetési) a környezeti pillért tekintve elmondható, hogy az kiemelkedő fontosságúvá vált, különösen az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás célkitűzéseinek teljesítése tükrében. Egyrészt, a klímaváltozás és más környezeti kihívások kezelése egyre inkább előtérbe kerül a vállalati stratégiákban és a befektetési döntéshozatalban egyaránt. Másrészt, a szabályozói környezet dinamikusan változik, amely magában foglalja például az Európai Bizottság által javasolt fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról (Corporate Sustainability Reporting Directive: CSRD)¹ és a Vállalatok Fenntarthatósági Átvilágításáról (Corporate Sustainability Due Diligence Directive: CSDDD)² szóló irányelvek bevezetését. Ezek a kezdeményezések célul tűzik ki, hogy szigorítsák az ESG-jelentéstételi követelményeket és növeljék az átláthatóságot a vállalatok tevékenységeivel kapcsolatban. Végül, a nem pénzügyi információk jelentősége is előtérbe került az elmúlt években. Az egyre tudatosabb fogyasztók és befektetők olyan vállalatokat preferálnak, amelyek nyíltan kommunikálnak az ESG-vel kapcsolatos céljaikról, valamint nem csupán a saját, de a beszállítói láncukat is

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

² [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2022\)71&lang=en&lang=hu](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2022)71&lang=en&lang=hu)

magában foglaló, a fenntarthatóság elérését célzó teljesítményükről is hajlandóak kvantitatív, összehasonlításra alkalmas adatokat szolgáltatni az érintettek felé.

Jelen tanulmányban áttekintjük az új szabályozási keretrendszer sajátosságait előbb nemzetközi, majd hazai kontextusban, továbbá megvizsgáljuk ezek várható hatását mind a vállalati, mind a befektetői szférára, s kiterünk az ESG jelentéstétel következtében létrejött lehetőségekre és kihívásokra is.

2. Nemzetközi helyzetkép

Az ESG keretrendszer térnyerésével párhuzamosan a nemzetközi tanácsadó szervezetek is kiemelt figyelmet fordítanak az ESG szempontok vállalati működésre, stratégiára és jövedelmezőségre gyakorolt hatásának vizsgálatára. A McKinsey 2019-ben publikált, több, mint 2000 ESG-vel kapcsolatos elemzést lefedő tanulmánya rávilágít arra, hogy ha a vállalat figyelmet fordít az ESG tényezőkre, az nagymértékben hozzájárulhat a versenyképesség és a jövedelmezőség növeléséhez (McKinsey, 2019).

Befektetői szemszögből a PwC 2021. évi elemzése azt mutatja, hogy az általuk vizsgált 345 befektető közel fele megválna azoktól a befektetésektől, melyek nem tesznek megfelelő lépéseket az ESG-t érintő kérdéseket illetően, sőt a megkérdezettek közel 80%-a kiemelten fontosnak tartja az ESG kockázatok megfelelő kezelését a befektetési döntéshozatalban (PwC, 2021). A 2023. évi ismételt vizsgálat alapján elmondható, hogy a korábbi elemzés által érintett befektetői körben a válaszadók 75%-a tartja fontosnak azt, hogy a vállalatok a döntéshozatalban hogyan kezelik a fenntarthatósághoz kapcsolódó kockázatokat és lehetőségeket. Ezzel összhangban a befektetői kör elvárja a vállalatoktól, hogy egyértelműen rögzítsék fenntarthatósági célkitűzéseiket, és azok megvalósulását megfelelő módon támasszák alá. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a vizsgált befektetők 94%-a úgy véli, hogy a vállalati fenntarthatósági jelentések bizonyos esetekben a korábbi évekhez képest magasabb gyakorisággal tartalmaznak megalapozatlan információkat, így növelve a zöldre mosás kockázatát. Ebből adódóan a befektetők támogatják a szigorodó szabályozói elvárásokat és a jelentések megbízható, harmadik fél által történő validálását is (PwC, 2023).

Az USA 100 legnagyobb állami vállalata körében elvégzett felmérést tekintve megállapítható, hogy 2023-ra jelentős előrelépés tapasztalható a fenntarthatósági szempontokat is figyelembe vevő vállalatirányítás területén, ugyanakkor egyéni szinteken a vállalatvezetők ESG tudatossága és elköteleződése további erősítést igényel. Megfigyelhető mindezek mellett az ESG-tudatos vállalatirányítás térnyerése is, ugyanakkor az elköteleződési folyamat részeként a kellően stabil fenntarthatósági stratégia meghatározását a kockázatok megfelelő azonosítására, értékelésére és nyomon követésére kell alapozni (The Sustainability Board, 2023).

Ráfordítások tekintetében a KPMG 2024-ben publikált elemzése szerint az elkövetkezendő három évben a vállalatok várhatóan több forrást fognakallokálni az ESG keretrendszer kiépítésére és működtetésére, köszönhetően az egyre szigorodó jelentéstételi kötelezettségeknek. Ezzel egyidejűleg elmondható, hogy azon vállalatok, melyek erőfeszítései nem korlátozódnak a szabályozó elvárásoknak való megfelelésre, hanem törekednek a saját jelentéstételi képességek javítására és fejlesztésére is, számos területen növelhetik a pénzügyi jövedelmezőségüket is. Az ESG keretrendszer hatékony implementálását és a képességek fejlesztését a vállalatok jellemzően az ESG szakemberek és specifikus szoftverek alkalmazásán, valamint oktatások és képzések tartása útján látják leginkább megvalósíthatónak (KPMG, 2024).

3. Magyarországi helyzetkép és ESG felkészültség

A magyarországi nagyvállalatok jelenlegi ESG felkészültségéről átfogó információt nyújt a HVG által bevezetett ESG-rangsor (HVG, 2024). A HVG 2023 óta végzi a Planet Fanatics' tanácsadócéggel közösen a magyarországi vállalatok ESG értékelését és a legnagyobb árbevételű 40 vállalatot tartalmazó rangsor összeállítását. Az értékelés során a listák négyféle különböző megbontásban kerülnek bemutatásra. Az első lista az ESG keretrendszer mindhárom pillérének vizsgálatát magában foglalja, így a vizsgált vállalatok teljes ESG-teljesítményét hivatott feltérképezni. Az alábbiakban a HVG által 2024-ben készített elemzés eredményeit mutatjuk be.

A 2024. évben készült lista alapján a Magyarországon legjobban teljesítő 10 vállalat:

1. Magyar Telekom-csoport
2. MVM-csoport
3. CIB Bank Zrt.
4. Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt.
5. Mol-csoport
6. Market Építő Zrt.
7. OTP Bank Nyrt.
8. Magyar Posta Zrt.
9. E.ON Hungária-csoport
10. MBH Bank Nyrt.

A teljes ESG-teljesítményt magában foglaló rangsor alapján elmondható, hogy az előző évhez hasonlóan az idei évben is a Magyar Telekom-csoport végzett az első helyen, míg a második helyezést – a CIB Bank Zrt.-t ezzel a harmadik helyre

szorítva – az MVM Csoport szerezte meg, amely a múlt évhez képest 7 helyezést tudott javítani.

Az átfogó értékelést követően a HVG megvizsgálta a magyarországi nagyvállalatok ESG-teljesítményét a keretrendszer alkotó pillérek mentén történő megbontásban is. A környezeti, társadalmi és vállalatirányítási pillérekben legjobban teljesítő vállalatokat az 1. táblázatban láthatjuk.

1. táblázat. Az ESG három pillérében legjobban teljesítő vállalatok

Rangsor	Környezeti pillér	Társadalmi pillér	Vállalatirányítási pillér
1.	Magyar Telekom-csoport	CIB Bank Zrt.	Magyar Telekom-csoport
2.	E.On Hungária-csoport	OTP Bank Nyrt.	Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt.
3.	Market Építő Zrt.	MVM-csoport	MVM-csoport
4.	CIB Bank Zrt.	Magyar Telekom-csoport	Magyar Posta Zrt.
5.	Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt.	Market Építő Zrt.	Uniper Hungary
6.	Mol-csoport	Mol-csoport	MBH Bank Nyrt.
7.	BorsodChem	4iG	Mol-csoport
8.	MVM-csoport	Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt.	4iG
9.	MBH Bank Nyrt.	BorsodChem	Tesco-Global Áruházak
10.	OTP Bank Nyrt.	Magyar Posta Zrt.	Erste Bank Zrt.

Forrás: Saját szerkesztés a HVG (2024) alapján

A pillérenként összeállított lista alapján elmondható, hogy az összesített versenyben jól teljesítő vállalatok jellemzően a pillérenkénti rangsorban is előkelő helyen végeztek. A legjobb 10 vállalat között új szereplőként jelent meg a környezeti és társadalmi pillérekben a BorsodChem, a társadalmi és vállalatirányítási pillérekben a 4iG, valamint utóbbiban a Tesco-Global és az Erste Bank Zrt. is.

4. Az ESG megjelenése az akadémiai kutatásokban

Számos kutatás (tudományos publikáció) vizsgálja a fenntarthatósági szempontok, az ESG keretrendszer implementálása és a vállalati teljesítmény között fennálló kapcsolatot. Alshehhi, Nobanee és Khare (2018) 132 tanulmányt felö-

elő szakirodalom-elemzésükben megállapítják, hogy a fenntarthatóság és a vállalati teljesítmény közötti kapcsolat vizsgálata egyre hangsúlyosabban jelenik meg a nemzetközi irodalomban. A szerzők azonosítják, hogy a már megjelent publikációk alapján jellemzően pozitív kapcsolat áll fenn a vállalati fenntarthatósági szempontok érvényesítése és a pénzügyi teljesítmény között, ugyanakkor az általuk vizsgált szakirodalomban a teljes fenntarthatóság helyett jellemzően a társadalmi felelősségvállalás kap kiemelt szerepet, a környezeti pillér kevésbé érintett. A szintén irodalomáttekintést végző Khan (2022) bibliometriai elemzésében a fenntarthatósági kérdéseket tárgyaló szakirodalmak három jelentős csoportját azonosítja: (1) a fenntarthatósági teljesítményt befolyásoló vállalati tényezőkkel, (2) a vállalatirányítással mint a nem pénzügyi közzétételek meghatározó tényezőjével és (3) a nem pénzügyi információk vállalati értékre gyakorolt hatásaival foglalkozó irodalmak.

Yu, Guo, és Luu (2018) empirikus eredményei azt mutatják, hogy a megfelelően implementált ESG keretrendszer működtetéséből származó előnyök nagymértékben meghaladják a rendszer bevezetése során felmerülő költségeket, külön figyelemmel a jelentéstételek megvalósítására. A szerzők előrejelzése szerint a nagyobb, jobb likviditással és magasabb K+F intenzitással rendelkező vállalatok várhatóan több információt fognak nyilvánosságra hozni, mint a kisebb érintettek. A nyilvánosságra hozatal minőségének fejlesztését ugyanakkor a szabályozó hatóságok közreműködésével látják megvalósíthatónak, hiszen a kötelező érvényű és bizonyos esetekben az önkéntes közzétételek a cégek széles körére ösztönzően hathatnak. Fontos azonban megemlíteni, hogy az előbb említett tanulmány (Yu et al., 2018) mindemellett alapvető jelentőséget tulajdonít a jelentéstételek kvalitatív vizsgálatának is, mivel alapvető cél, hogy a közzétett információk összehasonlíthatóak legyenek vállalatok és országok között.

Li, Gong, Zhang és Koh (2018) tanulmányukban 350 tőzsdén jegyzett vállalat keresztmetszeti mintáján vizsgálják, hogy a környezeti, vállalatirányítási és társadalmi közzétételek magasabb minőségben történő megvalósítása hogyan befolyásolja a vállalat értékét. Eredményeik azt mutatják, hogy pozitív kapcsolat azonosítható az ESG-közzétételek minősége és a vállalat értéke között, hiszen az átlátható működés nagymértékben növelheti a vállalatba vetett bizalmat, melynek értéknövelő hatása megkérdőjelezhetetlen.

Arvidsson és Dumay (2022) az ESG jelentéstételeket vizsgálja mennyiségi és minőségi szempontokat figyelembe véve, valamint azt, hogy mindezek hogyan hatnak a vállalatok tényleges ESG teljesítményére. A szerzők tapasztalatai szerint annak ellenére, hogy például Svédország vezető szerepet tölt be a mennyiségi és minőségi ESG jelentéstételben, a svéd vállalatok tényleges ESG teljesítménye mégis megtorpanni látszik. Mindezek arra engednek következtetni, hogy az ESG jelentések mennyiségi és minőségi javítása nem elegendő a valós ESG teljesítmény meglátéához, hiszen a tényleges eredmények eléréséhez új folyamatok bevezetésére

és visszamérésére van szükség, melyekre a szabályozó hatóságoknak is fokozott figyelmet kell fordítani.

A jelentéstételi kötelezettséget tekintve Bruna, Loprevite, Raucci, Ricca és Rupo (2022) 350 európai, tőzsdén jegyzett vállalatot tartalmazó mintáján becslött regressziós modellje alapján arra a következtetésre jutnak, hogy az ESG teljesítmény szignifikánsan pozitívan hat a vállalat pénzügyi teljesítményére, különös tekintettel azokra az esetekre, amikor a vállalatoknak szabályozó által előírt jelentéstételi kötelezettségeknek kell megfelelnie. Kao (2023) rávilágít arra, hogy a nemzetközi sztenderdekkel összhangban történő ESG-jelentéstétel jelentős pozitív hatást gyakorolhat a vállalati teljesítményre.

A publikációk mellett a kutatások (Huang, Fang, Xue, és Gao, 2023; Tsang, Wang, Liu és Yu, 2021) szintén pozitív összefüggést azonosítanak ez ESG-teljesítmény és a vállalatok innovációs viselkedése között. Chen, Song és Gao, (2023) útmutatást nyújtanak a vállalkozások számára a zöld átállás megvalósítására, és ezáltal az innováció minőségének javítására. A zöld innováció tekintetében is hasonló eredményeket erősítenek meg a kutatások (Xu, Liu és Shang, 2020; Wang, Ma, Dong és Zhang, 2023), melyek szerint a zöld innováció területén elért eredmények pozitív hatást gyakorolhatnak a vállalatok ESG teljesítményre.

Mindezek figyelembevétele mellett elmondható, hogy az ESG keretrendszer implementálása, a fenntarthatósági szempontok beépítése a vállalati stratégiába és a megfelelő minőségű közzétételek megvalósítása számos ponton hozzájárulhat a vállalat értékének növekedéséhez. A vállalatok számára javasolt tehát az integrált folyamatok és felelősségi körök kiépítése a versenyelőny biztosítása és megtartása végett, figyelembe véve a szabályozó elvárásoknak való mindenkori megfelelést.

5. ESG-törvény Magyarország

Magyarországon 2023. december 12-én az Országgyűlés elfogadta, majd 2024 áprilisában módosította a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló javaslatot (ESG-törvény).³ A törvény elfogadásával az Országgyűlés elsődleges céljai közé tartozik a fenntarthatósági célú átvilágítási gyakorlatok implementálása, valamint a CSRD rendelkezésekkel való vállalati megfelelés elősegítése. Ezt megerősítendő, a törvény előírásai

³ 2023. évi CVIII. törvény a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2300108.tv>

párhuzamba állíthatók a szintén az ENSZ ajánlásain alapuló ellátási láncok átvilágításához kapcsolódó német és európai uniós jogszabályok vonatkozó elemeivel.

Az elfogadott jogszabály személyi hatályát tekintve elmondható, hogy az fokozatosan terjed ki a magyarországi székhellyel rendelkező nagy-, kis- és középvállalatokra. Első lépésben, már a 2024. év vonatkozásában érintettek mindazon közérdeklődésre számot tartó nagyvállalkozások, melyek esetében az adott üzleti évet megelőző üzleti évben az alábbiak közül legalább kettő fennáll:

- a mérlegfőösszegük meghaladta a 10 milliárd forintot,
- az éves nettó árbevételük meghaladta a 20 milliárd forintot,
- az átlagosan foglalkoztatotti létszámuk meghaladta az 500 főt.

Második lépésben, a 2025. év vonatkozásában a törvény hatálya azon nagyvállalkozások körére bővül, melyek a megelőző év mérlegfordulónapján az alábbi három mutatót tekintve legalább kettő esetében átlépi a megjelölt határértéket:

- a mérlegfőösszegük meghaladta a 10 milliárd forintot,
- az éves nettó árbevételük meghaladta a 20 milliárd forintot,
- az átlagosan foglalkoztatotti létszámuk meghaladta az 250 főt.

Mindezek mellett a 2026. évi beszámolási időszak vonatkozásában, 2027-től kezdődően a törvény hatálya alá tartoznak a közérdeklődésre számot tartó kis- és középvállalkozások is. Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak minősülnek azok a vállalkozások, melyek értékpapírjait az EGT-ben kereskedésre befogadtak (azaz tőzsdén bejegyezték), valamint a jogszabály alapján közérdeklődésre számot tartónak minősülő és a kivételek között nem említett vállalkozások.

A törvény értelmében az érintett vállalkozásoknak a kettős lényegesség elvét szem előtt tartva, azaz a környezet és a társadalom vállalatra gyakorolt, valamint a vállalat környezetre és társadalomra kifejtett hatásait is figyelembe véve, részletesen bemutatva és harmadik fél számára is elérhető módon kell elkészíteniük az ESG beszámolóikat. A jelentésekben külön ki kell térni a vállalkozás működését érintő fenntarthatósági kockázatok részletes bemutatására, valamint a vállalati tevékenység okozta emberi és környezeti kockázati tényezők értékelésére. Az ESG-törvény 2024. évi áprilisi módosítása lehetővé teszi a konszolidációs mentességet, azaz amennyiben az anyavállalat vállalja, hogy leányvállalata helyett, azt nevesítve, elkészíti az ESG beszámolót, akkor a leányvállalat mentesül az ESG beszámolókészítés kötelezettsége alól.

Az ESG beszámolók elkészítése mellett a törvény számos egyéb elvárást is megfogalmaz a hatálya alá eső piaci szereplők számára. A törvény hatálya alá tartozó vállalkozásoknak hatékony és átfogó kockázatkezelési keretrendszert és felelősségvállalási stratégiát kell meghatározni, azzal a céllal, hogy a fenntarthatósági szempontok mindennapi gyakorlatba történő beépítése, és a környezeti, valamint társadalmi felelősségvállaláshoz kapcsolódó kockázatok megelőzése és

csökkentése megfelelő módon megvalósítható legyen. A vállalati ellátási láncok átvilágításához, a kockázatok széleskörű azonosításához ugyanakkor elengedhetetlen az átfogó kockázatelemzési rendszer kiépítése és működtetése is, melyhez kapcsolódó elvárásokat az érintett vállalkozások felügyeletét ellátó, Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága a későbbiekben megjelenő rendeletében fog rögzíteni. A kockázatkezelési tevékenység eredményeként a vállalkozásoknak az azonosított kockázatok potenciális súlyosságát és bekövetkezési valószínűségét figyelembe véve korrekciós intézkedéseket szükséges meghatározni, hogy kockázati kitettségüket és a negatív hatások bekövetkezését eredményesen csökkenteni tudják.

Mindezek mellett a panaszkezelési rendszerek kiépítésén keresztül a vállalkozás érintettjei számára mindenkor lehetőséget kell biztosítani a környezeti és társadalmi felelősségvállalás tekintetében felmerülő kötelezettségszegések jelenésére.

Összességében tehát elmondható, hogy a Magyarországon hatályba lépett ESG-törvény a beszámolási kötelezettségeken túl számos újszerű gyakorlati elvárást is megfogalmaz az érintettek számára. Az érintett vállalkozások kötelezettségei mellett ugyanakkor a törvény szabályozza az ESG tanúsítók, auditorok, minősítők és szoftver-fejlesztők körét és tevékenységét is, külön figyelemmel a könyvvizsgáló függetlenségének kérdésére, így biztosítva a keretrendszer átfogó és minden érintett fél számára átlátható működését.

Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a törvény hatálya nem terjed ki a magyarországi székhelyű, közérdeklődésre számot tartó mikrovállalkozásokra, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1)–(3)⁴ bekezdésében meghatározott szervezetekre, valamint a Magyar Nemzeti Bankra és többségi befolyása alatt álló gazdasági társaságokra.

6. Anyag és módszer

Tekintettel arra, hogy az ESG-törvény a hatálya alá eső vállalkozások számára közvetlen és közvetett módon számos kvalitatív és kvantitatív elvárást fogalmaz meg, jelen tanulmány keretében célunk megvizsgálni, hogy a közvetlenül érintett magyar vállalkozások jelenleg milyen szintű felkészültséggel rendelkeznek ezzel összefüggésben.

Az érintett vállalatok körének összeállításához a céginformációkat, pénzügyi adatokat, makrogazdasági elemzéseket, részvény- és kötvénypiaci árfolyamokat, jogi adatbázisokat, gazdasági előrejelzéseket és statisztikákat tartalmazó

⁴ 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300139.tv>

EMIS adatbázist használtuk. A vállalati minta összegyűjtése az ESG-törvényben meghatározott kritériumok mentén történt, azaz első lépésben azon vállalkozások kerültek összegyűjtésre, melyek az árbevételre, mérlegfőösszegre és létszámról vonatkozó kritériumok közül legalább kettőnek eleget tesznek. Az adatbázisból az első lépés mentén kiszűrtük a pénzügyi vállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat, valamint egyszerűsítés céljából eltekintettük a vállalatcsoport-képzéstől is. Mindezek mellett közérdeklődésre számot tartónak tekintettük mindazon vállalatokat, melyek az EMIS adatbázisban rendelkeztek „tőzsdén jegyzett” megjelöléssel.

A fent bemutatott szűrési feltételek alkalmazása mellett azt az eredményt kaptuk, hogy 2025-től 15, 2026-tól 1050, míg 2027-től további 12 vállalkozásnak kell megfelelnie az ESG jelentéstételi kötelezettségnek. 2024 tavaszán lefolytatott elemzésünk középpontjába azt a 15 vállalkozást helyeztük, melyeknek tehát már a következő, azaz 2025-ös évtől kezdve meg kell felelniük a törvényben foglaltaknak.

A vizsgált 15 vállalkozás TEÁOR szerinti főbb tevékenységét a 2. táblázat szemlélteti. A vállalatok több tevékenységi kört is megjelöltek, összesítve elmondható, hogy minden tevékenységi kör egyszer szerepel a vállalatok esetén, kivétel a Vagyongkezelés (Holding), mert ezt a tevékenységet 6 vállalat is folytatja. A vállalatok többsége, azaz 12 vállalat budapesti székhellyel rendelkezik.

Elemzésünk célja annak vizsgálata, hogy milyen felkészültség jellemzi a hazai piacot az ESG követelményekkel kapcsolatban.

Elemzésünk első lépésében azt vizsgáltuk, hogy a 2025-ös közzétételi kötelezettség alá eső 15 vállalat publikusan elérhető információi alapján milyen helyzetkép állítható fel, azaz annak vizsgálatára koncentráltunk, hogy ezek a szervezetek milyen lépéseket tettek/tesznek annak irányába, hogy kötelezettségeiknek határidőre eleget tegyenek. Vizsgáltuk a vállalkozások honlapjait, mint kommunikációs felületeket, és áttekintettük a fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységeket, illetve kerestük és elemeztük a befektetők számára közzétett információk körét.

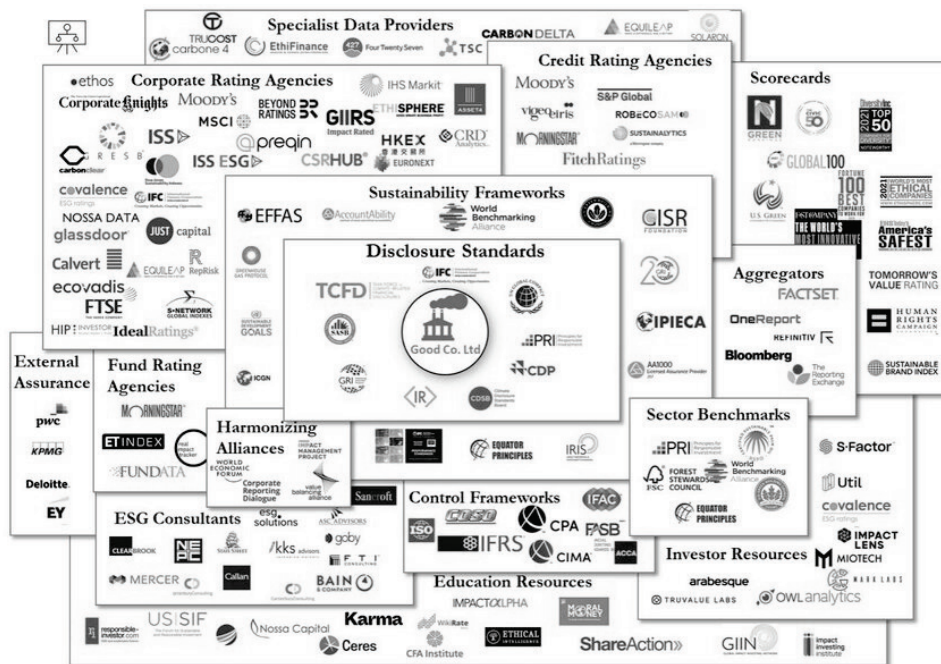
Második lépésben azt vizsgáltuk, hogy amennyiben már valamilyen szinten eleget tesznek a törvény által előírt közzétételi kötelezettségnek, azt milyen nemzetközileg ismert és elismert standard vagy keretrendszer támogatásával, felhasználásával teszik meg. Az alábbi, 1. ábra alapján is elmondható, hogy számos jelentéstételi keretrendszer, ajánlás, vagy éppen kötelezés jellemzi napjainkban az ESG piacot.

2. táblázat. A vizsgált 15 szervezet TEÁOR szerinti besorolása

Tevékenységi kör	Említési gyakoriság (db)
Desztillált Szeszes Ital Gyártása	1
Egyéb Információ-Technológiai Szolgáltatás	1
<i>Értékpapír-, Árutőzsdei Ügynöki Tevékenység</i>	1
Gyógyszerkészítmény Gyártása	1
Ingatlankezelés	1
Ingatlanügynöki Tevékenység	1
Kőolaj-, Földgázkitermelés	1
Kőolaj-Feldolgozás	1
Közúti Áruszállítás	1
M.N.S. Egyéb Pénzügyi Közvetítés	1
Műholdas Távközlés	1
Nyomdai Tevékenység	1
Szoftverkiadás	1
<i>Üzletvezetés</i>	1
Vagyonkezelés	6
Vezeték Nélküli Távközlés	1
Vezetékes Távközlés	1
Villamosenergia-Kereskedelem	1
Villamosenergia-Szállítás	1
Villamosenergia-Termelés	1

Forrás: Saját szerkesztés az EMIS adatbázis adatai alapján

1. ábra. Az ESG piac legfontosabb szereplői a nemzetközi térben

Forrás: <https://www.tsc.ai/the-esg-playbook>

Az elemzési eredményeink ismeretében ezen szereplők közül alább röviden bemutatjuk a GRI-t, az EU Taxonómia rendeletet, a TCFD elvárását és a SASB rendszerét.

A Global Reporting Initiative, azaz GRI a világon a legszélesebb körben kínál szabványokat a fenntarthatósági jelentéskészítésben, melyek célja, hogy képessé tegyék a döntéshozókat arra, hogy egy sokkal fenntarthatóbb gazdaságot és világot tudjanak létrehozni. A GRI szabványok esetében különbséget kell tenni az általános, univerzális szabványok, valamint az ágazatspecifikus és a kiemelkedő témakörhöz kapcsolódó tematikus szabványok között (GRI Brochure, 2022). A KPMG 2020-as felmérése szerint a világ 250 legnagyobb vállalatának 73%-a, valamint az 52 országot felölelő 100 legnagyobb vállalat 67%-a GRI-t felhasználva valósítja meg a fenntarthatósági jelentéstételeket (KPMG, 2020 hivatkozva GRI Brochure, 2022).

A GRI-hoz hasonló rendszernek tekinthető a Sustainability Accounting Standards Board,⁵ azaz a SASB. A SASB egy 2011-ben az Egyesült Államokban alakult

⁵ Lásd bővebben: <https://sasb.ifrs.org/>

független nonprofit szervezet, melynek küldetése egy átfogó önkéntes használatra szánt fenntarthatósági standard-rendszer kidolgozása és terjesztése. A SASB-rendszer 11 szektort és 77 iparágat érintő, fenntarthatósággal kapcsolatos sztenderdet foglal magában, melyek megfelelő alkalmazása a GRI kiegészítőjeként szolgálhat.

Az Európai Tanács 2020/852 számú, a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 számú rendelet módosításáról szóló,⁶ úgynevezett „Taxonómia” rendeletének célja, hogy megteremtse az Európai Zöld Megállapodás és a Fenntartható Finanszírozási Akcióterv egységes fogalmi keretrendszerét, és rögzítse a fenntartható befektetések és környezeti célkitűzésekhez való lényeges hozzájárulások meghatározását. A Taxonómia rendelet tehát egy olyan osztályozási rendszert hoz létre, mely egyértelműen meghatározza azt, hogy egy gazdasági tevékenység mikor tekinthető környezeti szempontból fenntarthatónak, valamint támogatást nyújt mind a befektetőknek, mind a vállalatoknak, hogy a megfelelő információk birtokában tudják meghozni a fenntartható befektetésekhez kapcsolódó döntéseiket. A rendelet rögzíti továbbá a környezeti szempontból fenntartható befektetésekhez kapcsolódóan elvárt közzétételeket is.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos pénzügyi információk közzétételével foglalkozó munkacsoportot (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures: TCFD) 2015-ben Michael R. Bloomberg kezdeményezésére a Pénzügyi Stabilitási Tanács hozta létre, melynek célja a klímaváltozással kapcsolatos közzétételek támogatása, és a hozzá kapcsolódó jelentési keretrendszer kialakítása. A jelentési keretrendszer segítségével a befektetők és a hitelezők egységes formában kaphatnak tájékoztatást a vállalatok éghajlattal szembeni kockázatairól és a kockázati kitettség mértékről (TCFD, 2017a; TCFD, 2017b és TCFD, 2020).

7. Eredmények

A magyarországi felkészültséget vizsgáló elemzés nem mutatott teljesen egységes képet a górcső alá vett 15 szervezet körében. 6 szervezet, azaz közel a fele a vizsgált szervezeteknek már rendelkezik ESG jelentéssel a vizsgálat időszakában, melyek elérhetők, publikusak. Továbbá 1 szervezet írt sajtóközleményt, hogy 2022-ben kiadásra került ESG jelentésük, azonban csak a leányvállalat esetében találkozhatunk ezzel a 2022-es jelentéssel.

Az említett, publikus jelentéssel rendelkező szervezetek közül 1 szervezet adott ki 3 jelentést, azaz a 2021-es, 2022-es, 2023-as évek jelentéseivel találkozhatunk; szintén egy szervezet adott ki már 2 jelentést a 2022 és 2023-as évekre vonatkozóan, továbbá 2 szervezetnél találunk pusztán 2022-es jelentést és 2 szervezetnél csak a 2023-as jelentés áll rendelkezésre.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>

A 15-ből további 8 olyan szervezet van, akik konkrét ESG jelentést még nem adtak ki (nem ez a megnevezése az elérhető jelentésüknek), azonban ezeknél a szervezeteknél is többségben (7) találkozhatunk fenntarthatósági jelentésekkel, és benne olyan információkkal, melyek előkészítői az ESG szabályozás követelményeinek való megfelelésnek. 7 olyan szervezet van, ahol az Éves Integrált, vagy éppen a Fenntarthatósági jelentésben találhatók olyan indikátorok, melyeket ESG indikátorokként tartanak számon, vagy melyek az ESG jelentéskészítésben használt útmutató(k) alapján kerültek be a jelentésbe (például GRI indikátorok). Nem ritka ez a megoldás a hazai fenntarthatósági jelentéstételi gyakorlatban, Zánócz (2023) is azt találta kutatásában – mely a hazai kereskedelmi bankok ESG jelentéstételi gyakorlatát vizsgálja –, hogy számos hazai kereskedelmi bank az Éves Integrált jelentésben szerepelteti az ESG-vel kapcsolatos közzétételeket. Ezekben a jelentésekben megjelenik az ESG iránti elkötelezettség, és több helyen jelzik, hogy cél a jövőben a szabályozásnak való megfelelés. Ezen vállalatok körét úgy neveztük el, hogy ESG közzétételt előkészítő jelentéssel rendelkező szervezetek.

Az elemzés azt mutatja, hogy 1 olyan szervezet van, melynél összefüggő jelentéssel nem találkozhatunk, azonban a szervezet közzéteszi környezetvédelmi tevékenységeként a KIR működését és a környezeti politikájának alapelveit; társadalmi pillért tekintve CSR tevékenységéről, illetve a minőségbiztosításról számol be, továbbá javadalmazási és társaságirányítási dokumentumokat találhatunk még a honlapon.

Amennyiben a rendelkezésre álló jelentések esetében a jelentéstételt segítő keretek használatát vizsgáljuk, a 3. táblázatban részletezett eredményeket kapjuk. Látható, hogy a jelentések a 2022-es, illetve 2023-as évre vonatkozóan készültek el. A már említett 6+1 szervezet látható a táblázat felső részében, ezek olyan vállalatok, amelyeknél már konkrétan ESG jelentéssel találkozhatunk. A táblázat másik része azt a 7 szervezetet reprezentálja, ahol a jelentés még nem az ESG megnevezést viseli, viszont tartalmát tekintve ESG közzétételt előkészítő jelentést találhatunk a szervezet honlapján. Ezekben az esetekben látható, hogy a Fenntarthatósági jelentés elnevezést használják.

3. táblázat. A közzétett jelentések (N=14) vizsgálata meghatározott szempontok alapján⁷

	Év	Elnevezés	Tartalmaz lényegességi elemzést	GRI Indikátorok használata	Kitér az EU Taxonómia rendeletre/indikátorokra	További keretek említése
ESG jelentéssel rendelkező vállalatok	2023	ESG - Fenntarthatósági Jelentés	X	X	X	
	2023	ESG jelentés	X	X	X	
	2022/2023	ESG jelentés	Kiemelt témák megjelennek, de nem GRI alapú			
	2022	Integrált jelentés 2022 A cég ESG megközelítése, célkitűzései és eredményei	X		Csak említés, de nem alkalmazza	TCFD irányelvek alkalmazása fenntarthatósági stratégiában; Sustainability Rating alapján Medium Risk besorolású a szervezet
	2023	ESG jelentés	X	X		
	2022	ESG-jelentés	X	X		
	2022	ESG jelentés	X	X		
ESG közzétételt előkészítő jelentéssel rendelkező vállalatok	2023	Integrált Éves jelentés: Fenntarthatósági jelentés	X	X	X	MSCI, CDP, Sustainability, Ecovadis ESG Ratingeken keresztül értékelik a kockázatkezelési tevékenységet; SASB, GRI és IPIECA keresztivalkozások; TCFD ajánlás figyelembe vétele
	2023	Fenntarthatósági jelentés	X	X	X	FTSE4Good; ISS ESG; MSCI; CDP; CECE SRI, Sustainability
	2023	Fenntarthatósági jelentés	X	X		
	2022-2023	Fenntarthatósági jelentés	X	X		SASB iparági ajánlás figyelembe vétele a lényeges témáknál.
	2022	Fenntarthatósági jelentés	X	X	X	lényegességi elemzésnél az MSCI és a SASB ipárgspecifikus ajánlásainak figyelembe vétele
	2022	Fenntarthatósági jelentés	X	X	felkészülés, elkötelezettség a jövőben	CSRD-ra való felkészülés jelenik meg; a SASB ismeretében készült a jelentés
	2023	Fenntarthatósági jelentés	X	X		

Forrás: Saját összeállítás és szerkesztés a vállalkozások publikusan elérhető jelentéseinek tartalma alapján

Ezek alapján levonható a következtetés, hogy az összes vizsgált jelentésben (N=14) találhatunk olyan részt, amely a vállalatok kiemelt, jelentős hatásaival foglalkozik, azokban az esetekben, ahol a GRI szabványok alapján jártak el, ott ezt konkrétan, a szabvány ajánlása alapján lényegességi elemzésként láthatjuk. A GRI haszná-

⁷ Jelölésrendszer: „X” – a jelentésben a vizsgált elemzési szempont egyértelműen megtalálható, azal egyértelműen kapcsolatba hozható. „Üres cella” – nincs kapcsolat, a vizsgált szempont nem jelenik meg, nem hozható kapcsolatba a jelentéssel; Továbbá a szöveges elemzés a kapcsolat milyenségét mutatja.

lata dominál a jelentésekben, az egyes indikátoroknál konkrétan a témaszabványokra való hivatkozási számok vannak megjelölve. Az EU Taxonómia rendeletre való hivatkozás is megjelenik, de volt olyan szervezet, ahol külön utalás volt arra, hogy mivel egyelőre nem esnek a rendelet hatálya alá, így nem tettek közzé olyan adatot, amit a rendelet elvár. A Taxonómiát alkalmazó vállalatok használják a rendeletben előírt kulcsindikátorokat (KPI-ok), így bemutatják, hogy az árbevétel, működési költség (OPEX, operating expenses) és CAPEX (capital expenditures, tőkebefektetés) milyen mértékben kapcsolódik a környezeti szempontból fenntartható tevékenységhez.

A 3. táblázat alapján látható, hogy milyen további jelentéstételi keretrendszerek, ajánlások, minősítő szervezetek kerülnek említésre a vizsgált szervezetek jelentéseiben. Megjelenik az MSCI (Morgan Stanley Capital International), CDP (Carbon Disclosure Project), CSRD mint leginkább ismert ESG-hez köthető jelentéstételt támogató keretek, szabályozások.

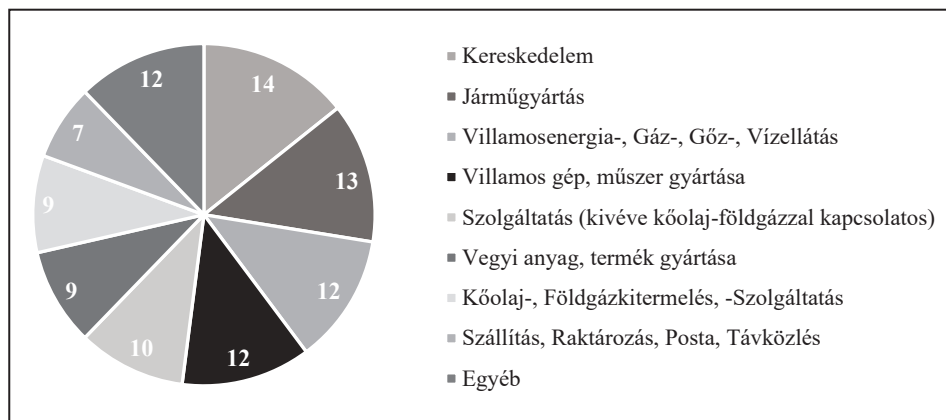
Az elemzés eredményei azt mutatják, hogy a hazai vállalatok 2025-ös felkészültsége pozitívnak tekinthető. A törvény hatálya alá eső 15 szervezet közel fele már ESG jelentést ad ki (6+1), és több esetben találkozhatunk komplett, ESG alapú fenntarthatósági jelentéssel (7).

A már jelentéssel rendelkező szervezetek, legyen szó konkrétan ESG jelentésről vagy fenntarthatósági jelentésről, mind a GRI szabványok adta útmutatást veszik alapul, derül ki a kutatásunkból. A GRI szabványok nem csak a hazai fenntarthatósági jelentéstétel meghatározó elemei, számos más közép- és kelet-európai ország fenntarthatósági jelentéstételi gyakorlatát vizsgáló kutatás is arra az eredményre jutott, hogy az általuk vizsgált vállalatok között a GRI a fenntarthatósági jelentések készítésének leggyakrabban alkalmazott keretrendszere (Kulcsár, 2023; Szalacha, 2023; Vinsalek Stipic & Zigo, 2023).

8. Mi várható 2026-tól?

Az első 15 vállalat részletes elemzését követően elvégeztük a 2025. vonatkozási évtől csatlakozó, 100 legnagyobb vállalat iparági megoszlásának vizsgálatát. Az iparági hovatartozás meghatározásakor a főtevékenység TEÁOR kód szerinti besorolását vettük alapul. Megjegyezzük, hogy azáltal, hogy a vállalatok iparági megoszlása a főtevékenységük alapján került bemutatásra, eltekintettünk mindazon tevékenységektől, melyeket a vállalatok nem ezen tevékenységi körben végeznek. Az előzőek figyelembevételével összeállított iparági megoszlást az alábbi ábra szemlélteti.

2. ábra. A 2025. évtől ESG jelentést készítő 100 legnagyobb hazai vállalat iparági megoszlása a főtevékenység alapján (db)

Forrás: Saját szerkesztés az EMIS adatbázis adatai alapján

A 2. ábra alapján elmondható, hogy a jelentéstételhez a 2025. évtől csatlakozó legnagyobb vállalatok 55%-a jármű- és vegyi anyag gyártáshoz, valamint villamosenergia előállításához vagy kőolaj- és földgázkitermeléshez kapcsolódó tevékenységet végez. Fontos kiemelni, hogy az említett iparágak jelentős közvetlen és közvetett környezetterheléséből adódóan mind a környezeti, mind a társadalmi pillér tekintetében elvárt a vállalatoktól, hogy átfogó és átlátható jelentéstétel keretében tájékoztassák külső és belső érintettjeiket a vállalat működésében rejlő ESG-kockázatokról és lehetőségekről (Szendrey és Dombi, 2023). Ebben a jelentéstételi folyamatban segítséget nyújthatnak a fent bemutatott jelentéstételi keretrendszerek és standardok, hiszen mind a SASB, mind a GRI-rendszer tematikus standardjainak alkalmazása nagyban megkönnyítheti a vállalati jelentéstételt és az arra való időbeni felkészülést.

9. További lehetőségek és kihívások

Az előző fejezetben részletesen bemutatottuk, hogy a Magyarországon bevezetett ESG-törvény milyen többletkötelezettségeket ír elő a hatálya alá tartozó vállalkozások és a keretrendszer működtetésében résztvevő érdekelt felek számára, és a hazai piacon jelenleg milyen felkészültség tapasztalható. Ahogyan arra a szakirodalom és a nemzetközi tanácsadói kutatások eredményei is rávilágítanak, az ESG keretrendszer bevezetése és működtetése alapjaiban nem a jótékony tevékenységek megvalósítását tűzte ki célul, hanem tisztán jövedelmezőségi szempontok figyelembevételével a vállalatok nyereségességét és gazdasági profitját hiva-

tott növelni. Signori, San-Jose, Retolaza és Rusconi (2021) is arra jutottak, hogy annak ellenére, hogy egy vállalat ESG szempontból jól teljesít, az ESG minősítések nem feltétlenül képesek megragadni vagy tükrözni az értékteremtés szempontjait. Ahogy arra Capizzi, Gioia, Giudici és Tenca (2021) is rávilágítanak, további kihívás az ESG minősítéseket illetően, hogy az egyes minősítők által használt mérőszámok és módszertanok között jelentős eltérések vannak, különösen az S és G pillér esetén, melynek eredményeképpen, még ha egy vállalat ugyanazt a pontszámot kapja is az ESG-teljesítményére, a különböző minősítő szolgáltatók által generált ESG-értékelések jelentősen eltérhetnek egymástól.

Fontos azonban kiemelni, hogy a keretrendszer nyújtotta előnyök kiaknázásához elengedhetetlen a megfelelő, a vállalkozás működését ténylegesen támogató feltételek és körülmények megteremtése, túlmutatva azon az elgondoláson, hogy az ESG irányelveknek való megfelelés nem több, mint a kötelezően előírt szabályozói elvárásoknak való valamiféle megfelelés.

Ezzel összhangban a megfelelő és jól működő ESG keretrendszer kiépítése számos kihívás elé állítja az érintett feleket. Ennek körében a szabályozó hatóságok feladata, hogy olyan követelményrendszert alakítsanak ki, amit az érintett vállalkozások mindennapi működésükbe is integrálni tudnak. Ahogy azt kutatásában kiemeli a Singhanian-Saini szerzőpáros (2021), elengedhetetlen az ESG-jelentésekhez kapcsolódó tartalmi és formai követelmények egyértelmű meghatározása, mely során tisztázni kell, hogy milyen típusú és rendszerességű adatok gyűjtése szükséges, azok milyen forrásokból állíthatók elő, hogy az eredmények összehasonlíthatóak és megbízhatóak legyenek, illetve az adatok előállítása manuálisan vagy automatizált folyamatok segítségével támogatott módon valósulhat-e meg. Az adatok minőségbiztosításához kapcsolódóan külön kiemelendő, hogy az eredményeknek harmadik fél által validálhatónak kell lennie.

A keretrendszer elemeihez kapcsolódó elvárások meghatározása során szükséges továbbá figyelembe venni, hogy az érintettek milyen költségek mellett tudják a szükséges folyamatokat kiépíteni, hiszen a kisebb vállalkozások számára például az ESG-szoftverek megvásárlása vagy dedikált ESG-szakember alkalmazás nem minden esetben megvalósítható. Meglátásunk szerint a KKV-k ESG felkészülését támogathatja egy KKV-specifikus jelentéstételi szabályozás kialakítása. Ezt erősíti meg az Európai Unió gyakorlata is, hiszen a Vállalati fenntarthatósági beszámolás irányelvnek (CSRD) való megfelelést támogató Európai Fenntarthatósági Beszámolási Standardok (European Sustainability Reporting Standards: ESRS-ek)⁸ esetében is egyedi elvárások várhatók a kis- és középvállalati szektor vonatkozásában, figyelembe véve azok sajátosságait.

Mindezek mellett nem feledkezhetünk meg az iparági sztenderdek figyelembevételéről sem az ESG keretrendszer kiépítése során. A különböző iparágakban

⁸ <https://www.efrag.org/lab6>

tevékenykedő vállalatok rendkívül eltérő fenntarthatósági és társadalmi felelősségvállaláshoz kapcsolódó kockázati profillal rendelkeznek, így a nem megfelelő módon meghatározott, iparági sajátosságokra nem kitérő jelentéstételi sztenderdek a valós kockázatok elfedését eredményezhetik, még azokban az esetekben is, amikor a vállalatok teljesítik a közzétételi kötelezettségeiket. Ebben a folyamatban nyújthat segítséget a tematikus standardok alapul vétele és integrálása a magyarországi ESG-törvény részletszabályaiba.

A bevezetéshez kapcsolódó kihívások mellett azonban az ESG keretrendszer kiépítése számos lehetőséget kínál az érintett vállalkozások számára. A gyorsan reagáló vállalkozások piaci versenyelőnnyé alakíthatják a kezdetben csak a szabályozói követelményeknek való megfelelést. Az ESG adatok gyűjtésével valós képet kaphatnak az őket érintő környezeti és társadalmi felelősségvállaláshoz kapcsolódó kockázatokról, valamint időben azonosíthatják a működésük okozta, a környezetet és a társadalmat érintő negatív hatásokat. A kockázatok korai azonosítása lehetővé teszi a piaci szereplők számára a kockázatcsökkentő intézkedések azonnali bevezetését, és a közzétételeken keresztül az eredmények megosztását. Az ESG-tudatos működés által nagymértékben javulhat a vállalatok reputációja és a beléjük vetett partneri bizalom. Possebon, Cippiciani, Savoia és de Mariz (2024), Zeng-Jiang (2023), illetve Naeem-Çankaya (2022) kutatásaikban bizonyítják, hogy a jobb ESG-pontszámokkal rendelkező szervezetek alacsonyabb tőkeköltséggel bírnak, ami azt jelzi, hogy a fenntartható gyakorlatok elfogadása pénzügyi előnyökkel járhat, az ESG-teljesítmény pozitív hatással van a vállalatok nyereségeségére. Mindezek mellett az ESG kötelezettségnek való megfelelés során gyűjtött adatok belső felhasználása és a kockázatkezelési folyamatok működtetése nagyban támogathatja és megalapozhatja az átfogó vállalati stratégia meghatározását.

10. Összefoglalás

Jelen tanulmányban áttekintettük mind nemzetközi, mind magyarországi vonatkozásban a vállalati szektor szereplőinek ESG jelentéstételi felkészültségét. Elmondható, hogy a globális szinten is dinamikusán változó szabályozói és befektetői elvárások egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a piaci szereplőkre az átfogó és átlátható ESG jelentéstétel megvalósítását illetően. A nemzetközi kutatások eredményei alapján ugyanakkor látható, hogy a megfelelő időben kialakított, integrált ESG-rendszerek működtetése jelentős pozitív hatást gyakorolhat a vállalat teljesítményére, valamint a külső és belső felek általi megítélésére. Az érintettek számára a rövidtávú teljesítmény helyett fokozatosan a fenntartható gazdálkodáson alapuló közép- és hosszútávú stratégiák válnak meghatározóvá (Yun, Lee, 2022).

Magyarország esetében fontos kiemelni, hogy Németországgal együtt az elsők között lépett fel az ESG-törvény elfogadásával a nemzeti szintű ESG-követelmé-

nyek felállításában, és az egységes, vállalati jelentéstétel kialakításában. Az általunk elvégzett, a magyar törvény hatálya alá eső vállalkozások elemzése rávilágít arra, hogy a 2024. vonatkozó évtől kötelezettek köre (15 vállalat) meglehetősen pozitív képet mutat a felkészültséget tekintve. A vizsgált vállalatok közel fele (6+1) már készített és tett közzé ESG jelentést, így a 2025-ös évtől a jövőben készítendő jelentéseknek a 2022-es és 2023-as éveket alapul vevő jelentések biztos alapot adnak. A megfelelés felé vezető utat láthatjuk további 8 vállalat esetében, amelyek – ESG elkötelezettséget és ESG-hez köthető indikátorokat tartalmazó – fenntartathatósági jelentésükkel alapozzák meg az elkészítendő ESG jelentést. Az elemzés arra is rávilágít, hogy az előbbi, jelentésekkel rendelkező 14 vállalat a szabványok, keretek figyelembevételével nemzetközi terepen kívánja felvenni a versenyt, hiszen a jelentések GRI alapon készültek és az EU Taxonómia indikátorai is több helyen megjelennek.

A 2025. vonatkozó évtől jelentők iparági megoszlását tekintve megállapítható, hogy a vállalatok jelentős része közvetlenül és közvetetten szennyező szektorokban tevékenykedik, megerősítve az ágazatspecifikus szabályozás bevezetésének szükségességét.

A nagyvállalati felkészültség tapasztalatai alapján feltételezhető, hogy a KKV-szegmens ESG tudatossága jellemzően még gyerekcipőben jár, és ezen szektor szereplőire a törvényi megfelelés jelentős többletköltségeket róhat. Meglátásunk szerint a KKV-szektor felkészülését nagymértékben támogathatja a szereplők időben történő oktatása, az ESG-tudatosság fejlesztése, valamint a KKV-specifikus ESG részletszabályozás kidolgozása.

Összeségében elmondható, hogy annak ellenére, hogy az ESG keretrendszer implementálása és a törvényi megfelelés jelentős terhet ró az érintettekre, az időben cselekvő, az ESG keretrendszert a működésébe ténylegesen integráló vállalatok versenyelőnyre tehetnek szert lemaradó társaikkal szemben.

Irodalomjegyzék

- Arvidsson, S. & Dumay, J. (2022). Corporate ESG reporting quantity, quality and performance: Where to now for environmental policy and practice? *Business Strategy and the Environment*, 33(3), 1091–1110. <https://doi.org/10.1002/bse.2937>
- Alshehhi, A., Nobanee, H. & Khare, N. (2018). The Impact of Sustainability Practices on Corporate Financial Performance: Literature Trends and Future Research Potential. *Sustainability*, 10(2), 494. <https://doi.org/10.3390/su10020494>
- Bruna, M. G., Loprevite, S., Raucci, D., Ricca, B. & Rupo, D. (2022). Investigating the marginal impact of ESG results on corporate financial performance. *Finance Research Letters*, 47(Part A), 102828, ISSN 1544–6123. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.102828>

- Capizzi, V., Gioia, E., Giudici, G. & Tenca, F. (2021). The divergence of ESG ratings: an analysis of Italian listed companies. *Journal of Financial Management*, 09(02), 2150006. <https://doi.org/10.1142/S2282717X21500067>
- Chen, S., Song, Yu. & Gao, P. (2023). Environmental, social, and governance (ESG) performance and financial outcomes: Analyzing the impact of ESG on financial performance. *Journal of Environmental Management*, 345, 118829. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2023.118829>
- ENSZ, The Global Compact (2004). Who Cares Wins: Connecting the Financial Markets to a Changing World? United Nations. https://www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Financial_markets/who_cares_who_wins.pdf
- GRI Brochure (2022). The GRI Standards. Enabling transparency on organizational impacts. <https://www.globalreporting.org/media/wmxlklns/about-gri-brochure-2022.pdf>
- Huang, Q., Fang, J., Xue, X. & Gao, H. (2023). Does digital innovation cause better ESG performance? An empirical test of A-listed firms in China. *Research in International Business and Finance*, 66, 102049, ISSN 0275-5319. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2023.102049>
- HVG (2024). ESG-lista top 40 – exkluzív felmérés a hazai cégekről a hvg360-on. https://hvg.hu/360/20240508_hvg-esg-rangsor-2024 (2024.06.10.)
- Kao, F.C. (2023). How do ESG activities affect corporate performance?. *Managerial and Decision Economics*, 44(7), 4099–4116. <https://doi.org/10.1002/mde.3944>
- Khan, M. A. (2022). ESG disclosure and Firm performance: A bibliometric and meta analysis. *Research in International Business and Finance*, 61, 101668, ISSN 0275-5319. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101668>
- KPMG (2024). Addressing the Strategy Execution Gap in Sustainability Reporting. <https://kpmg.com/kpmg-us/content/dam/kpmg/pdf/2024/kpmg-2024-esg-organization-survey.pdf> (2024.05.27.)
- Kulcsár, E. (2024). A fenntarthatósági jelentéstétel gyakorlatának vizsgálata. *Economica*, 14(3–4), 43–52. <https://doi.org/10.47282/economica/2023/14/3-4/13553>
- Li, Y., Gong, M., Zhang, X. Y. & Koh, L. (2018). The impact of environmental, social, and governance disclosure on firm value: The role of CEO power. *The British Accounting Review*, 50(1), 60–75. ISSN 0890-8389. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2017.09.007>
- McKinsey (2019). Five ways that ESG creates value. <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/five-ways-that-esg-creates-value> (2023.09.28)
- Naeem, N. & Cankaya, S. (2022). The impact of ESG performance over financial performance: A study on global energy and power generation companies. *International Journal of Commerce and Finance*, 8(1), 1–25. ISSN 2149-9608

- Possebon, EAG., Cippiciani, FA., Savoia, JRF. & de Mariz, F. (2024). ESG Scores and Performance in Brazilian Public Companies. *Sustainability*, 16(13), 5650. <https://doi.org/10.3390/su16135650>
- PwC (2021). Companies failing to act on ESG issues risk losing investors, finds new PwC survey. <https://www.pwc.com/lt/en/about/press-room/pwc-global-investor-esg-survey.html> (2024.05.27.)
- PwC (2023). Trust, tech and transformation: Navigating investor priorities. <https://www.pwc.com/gx/en/issues/c-suite-insights/global-investor-survey.html> (2024.05.27.)
- SASB (2017). SASB Conceptual Framework. <https://sasb.ifrs.org/standards/conceptual-framework/> (2024.05.27.)
- Singhania, M., & Saini, N. (2021). Institutional framework of ESG disclosures: comparative analysis of developed and developing countries. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 13(1), 516–559. <https://doi.org/10.1080/20430795.2021.1964810>
- Signori, S., San-Jose, L., Retolaza, JL. & Rusconi G. (2021). Stakeholder Value Creation: Comparing ESG and Value Added in European Companies. *Sustainability*, 13(3), 1392. <https://doi.org/10.3390/su13031392>
- Szendrey O. & Dombi M. (2023). Klímakockázatok mérése a közvetett kibocsátások figyelembevételével. *Hitelintézeti Szemle*, 22(1), 58–77. <https://doi.org/10.25201/HSZ.22.1.58>
- Szalacha, P. (2023). Sustainability Reporting in the Construction Industry: Evidence from Poland. In J. Dyczkowska (Ed.), *Sustainable Performance in Business Organisations and Institutions: Measurement, Reporting and Management* Publishing House of Wroclaw, 187–203. <https://doi.org/10.15611/2023.83.1.11>
- TCFD (2017a). *Recommendations of the Task Force on Climate related Financial Disclosures*. <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/10/FINAL-2017-TCFD-Report-11052018.pdf>. (2022.09.25.)
- TCFD (2017b). *Implementing the Recommendations of the Task Force on Climate related Financial Disclosures*. <https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/10/FINAL-TCFDAnnex-%20Amended-121517.pdf> (2022.09.25.)
- TCFD (2020). *Guidance on Risk Management Integration and Disclosure*. https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2020/09/2020-TCFD_Guidance-Risk-Management-Integration-and-Disclosure.pdf. (2022.09.25.)
- The Sustainability Board (2023). 2023 Annual ESG Preparedness Report. https://www.boardreport.org/_files/ugd/f6724f_429f16f93e23445ea853ae7cbded7a42.pdf (2024.05.27.)
- Tsang, A., Wang, K.T., Liu, S. & Yu, L. (2021). Integrating corporate social responsibility criteria into executive compensation and firm innovation: International evidence. *Journal of Corporate Finance*, 70, 102070, ISSN 0929-1199. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2021.102070>

- Vinsalek Stipic, V & Zigo, Z. (2023). Analysis of the ESG index of companies listed on the Zagreb Stock exchange. 99th International Scientific Conference on Economic and Social Development – Plitvice Lakes, 15–16 September, 2023. https://www.researchgate.net/profile/Nadica-Boshkovska/publication/378215119_SUSTAINABILITY_THE_ULTIMATE_LUXURY/links/65cdf9781bed776ae3641b41/SUSTAINABILITY-THE-ULTIMATE-LUXURY.pdf#page=104 (2024.08.12.)
- Wang, J., Ma, M., Dong, T. & Zhang, Z. (2023). Do ESG ratings promote corporate green innovation? A quasi-natural experiment based on SynTao Green Finance's ESG ratings. *International Review of Financial Analysis*, 87, Article 102623. 10.1016/j.irfa.2023.102623
- Xu, J., Liu, F. & Shang, Y. (2020). R&D investment, ESG performance and green innovation performance: evidence from China. *Kybernetes*, 50(3), 737–756. 10.1108/K-12-2019-0793
- Yu, P. Y., Guo, C.Q. & Luu, B.V. (2018). Environmental, social and governance transparency and firm value. *Business Strategy and the Environment*, 27(7), 987–1004. <https://doi.org/10.1002/bse.2047>
- Yun, J. & Lee, J. (2022). Analysis of the Relationship between Corporate CSR Investment and Business Performance Using ESG Index—The Use-Case of Korean Companies. *Sustainability*, 14(5), 2911. <https://doi.org/10.3390/su14052911>
- Zanócz, A. (2023). Az ESG jelentések múltja, jelene és jövője a hazai legnagyobb kereskedelmi bankok gyakorlatában. VI. Bosnyák János Emlékkonferencia – VÁL-SÁGBAN A VILÁG – Pénzügyi és számviteli szakmai kihívások, 94–105. https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/9358/1/Valsagban_a_vilag_2023.pdf#page=59 (2024.08.12.)
- Zeng, L. & Jiang, X. (2023). ESG and Corporate Performance: Evidence from Agriculture and Forestry Listed Companies. *Sustainability*, 15(8):6723. <https://doi.org/10.3390/su15086723>